

Als de Vlamingen gaan vliegen

Zonder één woord laten de acteurs van de collectieven tg STAN, de KOE en Maatschappij Discordia ons met veel gevoel binnen in hun 'Atelier'.

Ze zijn zo ernstig als een paus. Of beter: als kinderen, gespannen bezig met dingen die volwassenen niet begrijpen, maar die hen boeien alsof hun leven ervan afhangt. Ze zijn met drie. We kennen hen. Ze bezitten de rijpheid van een leven doorgebracht op het toneel, dat hen vaak naar Parijs heeft gevoerd, meestal tot ons grootste genoegen.

Ze zijn met drie en elk van hen maakt deel uit van een origineel collectief, met de Belgische of Nederlandse nationaliteit, maar met een Vlaamse cultuur en verbeelding.

Matthias de Koning, zenuwpees, bril op de neus, doordringende blik, is medestichter van Maatschappij Discordia (ofte 'Onderneming Onenigheid') in 1981. Het credo van het trio berust op intens werk rond de tafel en weinig repetities. Ze zijn pioniers in de kunst van het slopen van de vierde wand. En soms ook de rest ... Damiaan De Schrijver, lijvig en gebaard, tintelende ogen, schelms, richtte in 1989 mee tg STAN op (die naam, herhalen we het even, staat voor 'Stop Thinking about Names'). En Peter Van den Eede, slank, met een spits gezicht, was samen met Bas Teeken, net als hij afgestudeerd aan het Antwerpse Conservatorium, de oprichter van de KOE in 1989, rond een centrale vraag: "Waarom maken wij theater? "

Dat is ook een beetje de vraag van dit Atelier waarin het publiek gevraagd wordt plaats te nemen. In de compleet omgetoverde grote zaal staan, naast een grote regietafel, twee tribunes tegenover elkaar, aan weerszijden van een nogal rommelige rechthoekige ruimte. Achteraan, een meubel met rekvisieten die in de loop van de 'voorstelling' gebruikt worden. Maar eigenlijk verschijnen er van alle kanten voorwerpen.

Onze Vlamingen stellen zich vragen over het beoefenen van hun kunst. Niet alleen over het 'waarom', maar ook het 'hoe'. Hier is dat heel eenvoudig. Ze gooien planken op omgekeerde kisten. Ze bouwen hun toneel op. Mallarmés dierbare 'goddelijke planken' zijn al snel niets meer dan de brug van een zwalpend schip waarop de drie vrienden vervaarlijk heen en weer slingeren.

Beeldcitaten

Geen tekst; hier is het woord het gebaar en daarin zijn ze bedreven. De rommel die ze verzamelen, verwijst naar beelden, muziek, literaire en filosofische citaten, maar niets weerhoudt ons om te lachen, te glimlachen, emoties te voelen, of we nu de toespelingen begrijpen of niet. Want deze kinderen van de collectieven zijn duivels gecultiveerd. Diderot is hun gids; we vergeten het buitengewone *Du serment de l'écrivain du roi et de Diderot* niet, dat tg STAN hier, in Bastille, in 2001 bracht.

Het grootste raadsel van dit vreemde ritueel dat wat op een geschifte speeltijd lijkt, maar waarin de nauwkeurigheid van een goudsmid van cruciaal belang blijkt, is dat de tijd zo snel voorbijgaat. Zonder een woord. Zonder dat men alles begrijpt. Zonder dat men altijd overtuigd is. Zonder dat ze zelf de indruk geven te weten waar ze naartoe willen! Dat is het Vlaamse genie op het hoogtepunt van zijn kunnen.

Armelle Hélot